

עפ"א 11393/02/18 - כמאל מח'ול נגד משרד המשפטים - מועצת רואי החשבון

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

עפ"א 11393-02-18 מח'ול נ' משרד המשפטים/ 06 מרץ 2018

מועצת רואי החשבון

בפני כב' השופט יגאל גריל, שופט בכיר

המערער: כמאל מח'ול

ע"י ב"כ עוה"ד חלים מח'ול ואח'

נגד

המשיבה:

משרד המשפטים - מועצת רואי החשבון

באמצעות המחלקה הכלכלית, פרקליטות המדינה

ע"י ב"כ עו"ד ערן זלר

החלטה

א. בפני בקשת המשיבה (מועצת רואי החשבון) להורות על העברת הדיון בערעור שהגיש המערער על החלטת המשיבה מיום 23.11.17 (לרבות האמור במכתבה מיום 16.1.18) לבית המשפט המחוזי בירושלים מפאת העדר סמכות מקומית לבית משפט זה.

ב. נטען בבקשת המשיבה, כי מקום מושבה של המשיבה בירושלים, ובפניה אף הופיעו המערער ובא כוחו בדיון מיום 25.10.17 במהלכו הם העלו את טענותיהם בפני המשיבה. נטען, כי החלטות המשיבה ניתנות לרוב בירושלים ולעתים בתל-אביב, והערעורים על החלטות אלה מוגשים בבתי המשפט המחוזיים בירושלים, או בתל-אביב, לפי מקום ההחלטה.

ג. המשיבה מפנה להוראת סעיף 14(ד) של חוק רואי החשבון, התשט"ו-1955, הקובע כי: **"ערעור לפי סעיף זה יהיה לפני בית המשפט המחוזי ויוגש תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה"**.

לטענת המשיבה, מלשון החוק יש ללמוד כי מדובר בבית המשפט המחוזי שבמחוז שיפוטו נתקבלה ההחלטה עליה מוגש הערעור, שאם לא כן, היה המערער נוקט בלשון "בית משפט מחוזי" (כלשהו) להבדיל מהרשום בחוק.

כוונת המחוקק, כך נטען, לא הייתה שערעור כאמור יוגש בכל בית משפט מחוזי אחר, לפי בחירת מגיש הערעור, והדבר נלמד, על דרך ההיקש, ממהות הערעור, המוגש כערעור פלילי, וכן מדברי חקיקה אחרים, שהרי כל ערעור פלילי על פסק דין של ערכאה ראשונה צריך להיות מוגש לערכאת הערעור שבמחוז השיפוט בו ניתן פסק הדין.

טוענת המשיבה, כי החלטת מועצת רואי החשבון לצורך ערעור עליה כמוה כפסק דין שניתן בערכאה ראשונה, ומכאן שהערעור עליה צריך להיעשות במחוז השיפוט בו ניתנה, ובית המשפט המחוזי בחיפה נעדר סמכות מקומית לדון בערעור.

ד. המערער מתנגד לבקשה, ובתגובתו הוא מפנה להוראת סעיף 14 לחוק רואי החשבון, התשט"ו-1955, טרם תיקונו בשנת 2005, וכן לתיקון מס' 8 משנת 2005 הכולל שלושה שינויים בסעיף 14:

(1) ס"ק א' שבסעיף 14 הנ"ל נמחק במקביל לתיקון (מס' 15) לחוק בתי-משפט לעניינים מנהליים, שהוסיף לתוספת הראשונה של חוק זה את פרט מס' 3 (חוק רואי חשבון), לסעיף 21, תחת הכותרת: **"הסדרת עיסוק - החלטה של רשות לפי הוראות החיקוקים המפורטים בזה"**.

(2) המילים **"בית המשפט העליון"** בסעיף 14(ד') הוחלפו במילים **"בית המשפט המחוזי"**.

(3) המילים **"פרקליט המדינה זכאי"** בסעיף 14(ג') הוחלפו במילים **"היועץ המשפטי לממשלה רשאי"**.

מציין ב"כ המערער, שתיקונים אלה לא שינו את הנחת היסוד של המחוקק שמעמדה של מועצת רואי החשבון הוא כאגף של משרד המשפטים, כך שהחלטות מועצת רואי החשבון דינן כדין החלטות מדינה, להבדיל מהחלטות תאגידים סטטוטוריים, ומכאן הבסיס המהותי של ההוראה הפרוצדורלית, לפיה הערעור על הסירוב לתת רישיון יידון בערעור לבית המשפט העליון, והעברת דרך ההשגה על הסירוב ליתן רישיון אל בתי המשפט לעניינים מנהליים היא חלק מן המגמה להעביר לבית המשפט המחוזי עניינים מנהליים שהיו בסמכות בית המשפט העליון, ואין העברת העניין המנהלי כדי ללמד על גישת המחוקק בעניין ההליך המשמעתי.

ה. לטענת המערער, המחוקק מתייחס להליך המשמעתי כאל הליך פלילי שהתקיים בבית המשפט המחוזי (תקנה 46 לתקנות רואי החשבון, התשט"ו-1955), לכן יש לדחות את טענת המשיבה לפיה יש להשקיף על החלטת מועצת רואי החשבון כפסק דין של בית משפט השלום, שכן החלטת מועצת רואי החשבון בהליך המשמעתי היא בגדר החלטה של אגף במשרד המשפטים שההשגה עליה הועברה לבית המשפט המחוזי.

ו. מוסיף ב"כ המערער, שעמדת המשיבה ולפיה אילו ניתנה ההחלטה במשרדי מועצת רואי החשבון בתל-אביב הייתה הסמכות לדון בערעור נתונה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב - מבטלת כל רמז או טענה לסמכות ייחודית או שיוויון של בית המשפט המחוזי בירושלים.

ז. כמו כן טוען ב"כ המערער, כי עיסוקו של המערער בראיית חשבון היה במשרדו בחיפה, ובהיקש מסדר הדין הפלילי הקובע את הערכאה שיש להגיש בה כתב אישום, אמור היה הדיון המשמעתי להתקיים במקום ביצוע "העבירה" של התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע, דהיינו, בחיפה.

אם מועצת רואי החשבון בחרה לעצמה שני מושבים בלבד, בירושלים ובתל-אביב, אין בכך כדי להצדיק את גרירת הליך זה לירושלים, או לתל-אביב. עצם טענת המשיבה לסמכות בית המשפט המחוזי בתל-אביב, אם החלטת המשיבה ניתנת בתל-אביב, מלמדת על ביטול הטעם לפיו אין להטריח את עובדי המדינה ולחייבם להופיע בכל בתי המשפט ברחבי הארץ, ככל שמדובר בעניינים מנהליים (שענייננו אינו נמנה עליהם). אילו רצה המחוקק או מחוקק המשנה להקנות את הסמכות המקומית לבית המשפט שבאזור שיפוטו נתקבלה ההחלטה היה הוא מבטא זאת במפורש, כפי שבטא זאת בעניין בתי המשפט לעניינים מנהליים.

לטענת המערער, כל עוד לא הרימה המשיבה את הנטל להוכחת טענתה הכפולה, דהיינו, שבית המשפט המחוזי בחיפה אינו מוסמך לדון מבחינת סמכות מקומית, ושבית המשפט המחוזי בירושלים הוא בית המשפט המוסמך, דין בקשת המשיבה - להידחות.

ח. עוד טוען ב"כ המערער, שעל ההחלטה להינתן במעמד הנאשם, כיאה בהליך זה, כמו גם בהליך פלילי. החלטת המשיבה היא מיום 23.11.17, ואולם מבחינת מניין הימים לערעור ההחלטה מיום 23.11.17 לא הושלמה עד מסירתה למערער, באמצעות בא כוחו, שכן ההחלטה התגבשה כהחלטה מחייבת רק כשהתקיים תנאי הידוע. תנאי זה אמנם אמור היה להתקיים בירושלים, אך המשיבה לא קיימה תנאי זה, שכן ההודעה על מתן ההחלטה הומצאה למשרד ב"כ המערער בנהריה רק ביום 16.1.18, ובאה במקום ההודעה ההכרחית שהייתה נדרשת בתום קבלת ההחלטה מיום 23.11.17. ההודעה ההכרחית ניתנה אפוא בנהריה ביום 16.1.18.

לכן, אין לקבוע שבית המשפט המחוזי בחיפה חסר סמכות מקומית. ההיסטוריה החקיקתית של סעיף 14 לחוק רואי החשבון מובילה למסקנה שתיקון סעיף 14 נתן לבית המשפט המחוזי את מה שהיה קודם לכן בסמכות בית המשפט העליון, שסמכותו אינה מוגבלת במחוזות ובנפות.

ט. לב"כ המשיבה ניתנה, בהחלטת מיום 27.2.18, אפשרות להשיב לתגובת ב"כ המערער, תוך הפניה לסעיף 47(א) בפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976, וכן סעיף 44ג', כמו גם לסעיף 44 של חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977.

בתשובת ב"כ המשיבה מיום 4.3.2018 נטען, כי המשיבה עומדת על עמדתה, לפיה בית המשפט המוסמך לדון בערעור לפי כללי הסמכות המקומית הוא בית המשפט המחוזי בירושלים.

ב"כ המשיבה טוען, כי בהוראת סעיף 44(א) של פקודת הרופאים נכתב "**בית משפט מחוזי**" ואילו בסעיף

47(א) "נכתב בית המשפט המחוזי". לטענת ב"כ המשיבה כשנכתב "בית המשפט המחוזי" יש ללמוד שהכוונה לבית משפט מחוזי מסוים.

ב"כ המשיבה טוען, כי רוב החוקים העוסקים בבעלי מקצועות מוסדרים נוקטים במונח "בית המשפט המחוזי" (סעיף 44 לחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996, סעיף 149 לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967, סעיף 22(א) לחוק הרופאים הווטרינריים, התשנ"א-1991, סעיף 56(א) לפקודת הרוקחים (נוסח חדש), התשמ"א-1981 ועוד).

לטענת ב"כ המשיבה, אין זה סביר לפרש את דברי החקיקה הללו, בהם נרשם "בית המשפט המחוזי" כאילו הכוונה לבית משפט מחוזי כלשהו, ופרשנות כזו עלולה להוביל ל"מירוץ סמכויות" בין בעלי הדין, כך שכל בעל דין ימיה להגיש את ערעורו לבית המשפט המחוזי הנוח לו, דבר המייצר חוסר וודאות, ועלול לעודד הגשת ערעורים שאין בהם ממש.

ב"כ המשיבה טוען, שמקום בו המחוקק ביקש לייחד את סמכות הדיון בערעור לבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו פועל בעל המקצוע המוסדר, הוא עשה זאת במפורש, כפי שנעשה בחוק הפסיכולוגים.

י. באשר לטענת ב"כ המבקש לפיה המדובר בהחלטה מינהלית של הרשות המוסמכת, טוען ב"כ המשיבה בתשובתו, שאין כך הדבר, שכן בענייננו החלטת מועצת רואי החשבון היא החלטה בה יש מוטיבים מובהקים של החלטות שיפוטיות, או מעין שיפוטיות, והמחוקק אף קבע, כי ערעורים על החלטות מועצת רואי החשבון בהליכים משמעתיים יוגשו כערעורים פליליים.

לפיכך, עותר ב"כ המשיבה להעברת הדיון לבית המשפט המחוזי בירושלים.

יא. לאחר שנתתי דעתי לטיעוניהם של ב"כ שני הצדדים, מסקנתי היא שדין הבקשה להעברת מקום הדיון להתקבל.

יב. תקנה 2 של תקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, קובעת, שעתירה מנהלית תוגש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו ניתנה החלטה של רשות אשר נגדה מוגשת העתירה, ובהחלטה בעניין מקרקעין - לבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצאים המקרקעין.

אולם, בענייננו אין תחולה לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, אלא חלות הוראות חוק רואי חשבון, התשט"ו-1955 על תקנותיו, דהיינו, על החלטת מועצת רואי חשבון ניתן להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי לפי דין ספציפי.

יג. תקנה 46 של תקנות רואי החשבון, התשט"ז-1955 קובעת:

עמוד 4

"דין ערעור לפי סעיף 14(ב) לחוק כדין ערעור של נאשם לפני בית המשפט העליון על פסק דין של בית המשפט המחוזי המרשיעו בעבירה פלילית, בשינויים המחויבים לפי העניין...".

סעיף 14(ד') בחוק רואי חשבון, התשט"ו-1955 קובע לפי תיקון משנת התשס"ה (ס"ח תשס"ה מס' 2020 מיום 8.8.2005, בעמ' 745):

"ערעור לפי סעיף זה יהיה בפני בית המשפט המחוזי...".

דהיינו, לאחר התיקון לחוק רואי חשבון, יש לקרוא את הכתוב בתקנה 46 לתקנות רואי חשבון כך: דין ערעור לפי סעיף 14(ב) לחוק כדין ערעור של נאשם לפני בית המשפט המחוזי על פסק דין של בית המשפט השלום המרשיעו בעבירה פלילית, בשינויים המחויבים לפי העניין.

יד. בחוק רואי חשבון אין כל קביעה לפיה יוגש הערעור דווקא במקום בו התקבלה החלטתה של המועצה, אולם, סבורני שנוכח התיקון משנת תשס"ה, אין מנוס מכך שהעניין יידון בפני בית המשפט המחוזי בירושלים, ולהלן אסביר כיצד הגעתי למסקנתי זו.

לאחר התיקון משנת תשס"ה, המחוקק ערך הקבלה בין החלטת מועצת רואי חשבון לבין פסק דין של בית משפט השלום המרשיע את הנאשם בעבירה פלילית.

מכיוון שיש לערער על החלטת מועצת רואי חשבון, שמקום מושבה בעניינינו בירושלים, כעל פסק דין פלילי של בית משפט השלום, אזי יש להגיש את הערעור לאותו אזור שיפוט בו נמצא מקום מושבה של מועצת רואי חשבון, דהיינו, לירושלים.

טו. נתתי דעתי לטענת המערער, לפיה יש לבצע היקש מהוראת סעיף 6(א) לחוק סדר הדין הפלילי, לפיה, קיימת סמכות מקומית **"בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נעברה העבירה, כולה או מקצתה, או נמצא מקום מגוריו של הנאשם"**, ולפיכך, לדעת ב"כ המערער, אין מניעה שהערעור על החלטת מועצת רואי חשבון יוגש במקום עסקו של הנאשם (שבמקרה זה משרדו בחיפה). אולם, אין בידי לקבל טענה זו, משעה שבעניינינו קיים הסדר ספציפי, הנגזר מהוראת תקנה 46 של תקנות רואי חשבון.

טז. בשולי הדברים אציין, שנתתי דעתי לטענת ב"כ המשיבה בדבר חשש ל"מירוץ סמכויות", כך שלטענתו, כל אחד מן הצדדים עלול להזדרז ולהגיש את ערעורו בבית המשפט המחוזי הנוח לו. סבורני, שטענה זו אינה במקומה, שכן החשש ממירוץ סמכויות עשוי להתקיים רק בעת שקיימת סמכות מקבילה לבית משפט אזרחי ולבית דין דתי, או גוף אחר בעל סמכויות שיפוטיות.

יז. לא נעלמה מעיניי הוראת סעיף 44 של חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977, לפיו רשאים התובע, או הנאשם לערער על החלטת ועדת המשפט "**לפני בית המשפט שבתחום שיפוטו נמצא מקום העיסוק של הפסיכולוג**", אך אין בה כדי לסתור את מסקנתי, שכן בענייננו קיימת בתקנה 46 של תקנות רואי החשבון הוראה ספציפית שונה.

יח. נוכח כל המפורט לעיל, מסקנתי היא, שהיה מקום להגיש את הערעור לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו ניתנה החלטת מועצת רואי החשבון - ובענייננו, הואיל וההחלטה ניתנה בירושלים, אזי יש להעביר את הדיון לבית המשפט המחוזי בירושלים, וכך אני מחליט.

יט. הדיון שקבעתי בערעור זה בפניי ליום 14.3.18 - **מבוטל**, ועל **המזכירות** לעדכן בהתאם את לוח הדיונים.

מזכירות בית המשפט תדאג להעביר תיק ערעור זה לבית המשפט המחוזי בירושלים.

המזכירות תמציא את העתקי ההחלטה לבאי כוחם של שני הצדדים.

ניתנה היום, י"ט אדר תשע"ח, 06 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.